

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... 4 koruny -- hal.	EDVARD SÁNDORFI.	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka ... 2 " -- "	Majiteľ' a vydavateľ' :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
Na štvrt' roka ... 1 " 20 "	JAN MOLNÁR	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Pomoc naša v mene Hospodina.

Rozmýšľame o budúcich voľbách. Mnohí sa strachujú, že čo to len ako zase bude s tými voľbami. Jední pochybujú, že by náš príkladný kresťanský slovenský ľud zase ukázal sa tak hrdinským ako pri voľbách minulých. Títo rajtujú na tom, že Slovák je mizerný, bojzlivý, lakomý stvor, ktorý nalaká sa akéhokolvek babráka-strašiaka a vôbec prizvukujú to posmešné príslovie, že veď tót nem ember t. j. že Slovák nenie ani človek, toho môžeš zakúpiť za dve tri zlatky a za trochu pálenky.

Iní zase posmelujú sa, že voľby nebudú také tyranské, jako boli v roku 96-tom a že ľud je všade ešte vždy rozhodne ľudový, ba že na mnohých stranách je ešte ľudovejší, osvedčenejší než bol predtým.

My na tieto rozchodné mienky odpovedáme na krátko: Pomoc naša v mene Hospodina!

Bola by to jasná strela, aby sme boli ešte vždy takí otrockí trocháři mizerní, že by nám smel hoc kto nadať do nem emberov, bojzlivcov! Bola by to prekliata paráda, aby nás smeli vysmievať ako takých, ktorí dajú sa zapredať za pálenku židovskú a za kúpeľnú vodu z mrtvól starých židov a židoviek!

Áno, aj my uznávame, a síce s nesmierným zármutkom srdca uznávame, že veru náš slovenský ľud je príliš zajačieho srdca. Zadupkaj, zateremtetuj naňho, ukáž mu mrzkú tvár, spomínaj žandárov alebo hnev slúžneho, notára a žida: nuž veru naši zajačí vífúzi hneď dostanú strachové krče, už sa to hneď všetko trasie, bedáka, ochká, jojká a zuteká kade bezpečnejšie. Nehovoríme, že je to všade tak, nuž ale už si len

uznajme že má náš ľud príliš mnoho z tejto neludskej, otrokárskej vlastnosti. Ani sa nečudujme, keď potom taký slúžny, notár, žid a žandár rehoce sa nad vami a od smiechu nad vašim zbytočným strachom za brucho sa chytá i povie odplujúc: ach, veru je predsa pravda, že tót nem ember!

My to tedy dobre známe, že ten náš všade prenasledovaný a zaznávaný ľud naučil sa zbytočne strachovať. Ale vieme pritom ešte volačo, čo vy milí Farahúni snád neuveríte. Asíce vieme to, že ľud náš smýšľa dnes celkom ináč, bo veď mal dosť príležitostí nazreť do vašich karát. Hej, neverte-že milí Farahúni! Ľud náš nie je viacej sprostý ani je nie viacej vašim bojzlivým otrokom. Ľud tento nábožný neprestupuje zákony ani svetské-krajinské, ani božie. A keď teda zlého nič nerobí s tým, že je neohrozený ľudák, s tým, že sa pridíža Kristovej viery: nuž čoho-že by sa aj mal báť? Hádam veru vašich naježených fúzov? Hádam veru vašich farahúnských kandidátov za to, že mu tam pri kortešačkách kadejaké hatlaniny nablócú? No len no, však uvidíte!

Len vy Farahúni, prosím vás, nepokladajte náš ľud za tak spustlý a bezbožný, že by on vám k vôli šiel zapredávať Boha svojho Pána Ježiša Krista, cirkev svätú a jej učenie a jej sväté sviatosti! Toho sa už nedožijete! Vy budete museť uznať, že v ľude našom väzí *ohromná sila*, mocnejšia nad státisíce žandárov vašich, mocnejšia než strašné brány samého horúceho pekla. A táto sila je: nevykoreniteľná nábožnosť ľudu nášho. Keď Boh s nami, kto proti nám? Pomoc naša v mene Hospodina!

A my vás s touto božskou pomocou prv alebo neskorej, ale isto-iste znivočíme. Ani len

zmienky nezostane po vás. Vy náš nábožný ľud na toľko pobúrili ste s tými vašimi farahúnskymi, protikresťanskými zákonami, že dnes už všetko horí láskou za Boha a Spasiteľa svojho Ježiša Krista. Všetkých nás jedinou a najsvätejšou túžbou je: zhodiť z krku nábožného ľudu vaše ancikristovské vladárenie. Už aj to nemlúvňa požíva v materinskom pokrme tieto najsvätejšie túžby osvobodenia sa zpod žido-ancikristovského jarma vášho. Už to ihravé dieťa stíska malú päšť svojej nevinnnej ručičky, ak len počuje to nešťastné slovo: Farahún. Budete vidieť, akí sú tí naši ľudia bojzliví, keď ide o to, aby si vieru svätú našich preslavných praotcov bránili. Všetko to pôjde jako búrlivé mračno proti vám. Starci a útle ženské budú vám hrmeť kliatby do uší vašich farahúnských a po celých Horniakoch zahučí obrovským výronom nadšenia: Sláva, večná sláva našej milej matičke, strane to našej ľudovej!

Roku 96-tom šlo nás asi 200 voličov do Nového Mesta nad Váhom hradskou od Piešťan. Bol to utešený dlhočizný rad vozov, obsadených samým čestným voličom ľudákom. Katolícke obce dolnie: to bolo samý ľudák. Farahúni nemali z našich strán ani len jedného rychtára pre seba. Tiahli sme ticho, bez hluku v tej svätej nádeji, že milosť božia a ochrana nebies nás sprovádza k víťazstvu. Ľudia, chudobní starci a stareny a deti malé ešte pracovali na nivách židovských popri celej ceste, okolo repy. A kade sme tiahli, všade kľakal ten chudobný národ na mrazivú čiernu zem, všetci spínali ruky k nebesiam i všetci hlasom najsvätejšej túžby volali všemohúceho Boha nám ľudákom na pomoc! My ronili sme slzy spolu s nimi a pre Boha pretrpeli sme krivdy nemalé od vás, farahúnských to klamárov. — Ešte podlejšie trznili ste náš ľud v Stupave, Nitre, na Čaci, vo Varíne, Ružomberku a všade.

A vy si namýšľate snád, že sa ten hrdinský ľud nás už na samých ancikristov spotvoril? Že z tých vierovyznávačov vyženiete toho krásneho bojovného ducha hnusným smradom židovskej čertovice?

Nemýľte sa. Jestli si takto myslíte, ste veru hlúpi, jako barani-krutáci.

A vy neveríte, že vševedúci Boh chystá nám odmenu za toľké utrpenia? Že mocná ochrana božská vyrazí vám z ruky farahúnske putá, ktoré našim voličom strojíte naložiť? Že Boh sám

podá veniec víťazstva verným sebe vierovyznávačom?

Nemýľte sa. Jestli na toto neveríte, ste nezajbohovia, zlostnejší, zvrhlejší, než ten lotor pravý, ktorý Krista ešte aj na kríži natiahnutý preklínal.

Blíži sa už hodina nášho vykúpenia. Trnavských hrdinov neopovážia sa Farahúni ani pokúšať, nedajú im kandidáta, boja sa tej povesti, že sa voličia zriaduvali ku povstaniu so zbrojom v páde, že by na nich také krivdy páchali, ako v roku 96-tom. Nuž a veru aj vaši predsedovia volební dobre si rozmyslia, či im bude možno zase katovať nevinných čestných voličov ľudákov. Svedomie každého bude sa ozývať. Ono vám naženie rozumu a citu spravodlivosti. Vy sami budete cítiť, že povinnosťou každého čestného občana a tým viacej úradníka je všetko: vynaložiť na to, aby svobodná vôľa voličov prišla k úplnej platnosti. Vám samým svitne to povedomie, že ten, kto vedome a zlostne šliapa tie najsvätejšie práva občanov, že áno, taký neni hoden iného, len aby ho šinter chytil na smečku ako besného, a dorazil kyjácom. Vy sami budete cítiť, že takých zločincov musí stíhať kliatba božia a preklínanie ľudu. Vám samým zhnusia sa takí arcifarahúni a budete ešte aj svoje rodiny chrániť od nich, ako od nakazených.

Verte, Farahúni! veľká je moc božia!

Boh ponížených povyšuje a pyšných poníži.

Chudobných preplní dobročineniami a boháčov pustí prázdnych.

Verte tomu!

Pomoc naša v mene Hospodina.

Edvard Sándorfi.

Pút'.

Budínpeštianski slovenski katolíci *Jozefovskej* farnosti usporiadajú slávnostný púť na milostné miesto *Maria Stein* zvané, nachodiace sa za Starým Budínom v deň sv. Petra a Pavla, 29. tohoto mesiaca. Púť pohne sa z Jozefovského chrámu o pol 7-ej ráno, a asi o 9-tej bude mať slovenskú kázeň a sv. omšu na milostnom mieste. Púť povedie *Edvard Sándorfi*, redaktor týchto novín a «Listov sv. Antona». Upozorňujeme všetkých milých bratov našich peštianskych a sestry, ktorí nemajú príležitosti Bohu sa modliť tak, ako ich mať učila, preto že slovenské bohoslužby sú vykázané z chrámov ostatných: aby sa pripojili všetci k nám. Katolíkom-Slovákom v Novej Pešti, ktorí nás prosili o upovedomenie, taktiež niektorým milým bratom a sestrám slovenským v obciach okolitých odporúčame tento oznam. V páde zlého počasia odloží sa processia na 7-ho júla. *Pavel Sarnjak*, riaditeľ pútu, *Vincenc Jonecz*, spevár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Zo *skalického* okresu sdeľujú nám, že ich ktosi napadnul vo farahúnskych novinách, že vraj paktujú s moravskými Čechmi. Týmto nápadom zavŕžali sa nám Farahúni z tej príležitosti, keď p. Fridecký liberálny to kandidát chodil po obciach kortešovď. Na tento nápad odpovedali naši Skaličania toľko, že aby sa Farahúni najprv okolo seba samých poobzerali, lebo že celý okres toľko nepil, nevyspevoval v hodoninskej besede a neplatil toľko porcie na hodoninskú školu, ako práve tí páni, ktorí boli sprievodčikmi pána Frideckého na kortešačkách.

V *Stupave* nedá vláda viacej vystúpiť Komlóssymu. Už ho teda ani vláda nechce.

Ako «Alkotmány» píše, vo Vrbovom, v Novom Meste, v Senici budú zápasit národnostní kandidáti (slovenská národná strana) s tamojšími liberálnymi kandidátmi, ktorí okresy svoje vždy v tej najväčšej nemote zastupovali. V Hlohovci, v Žabokrekách, v Nových Zámkoch a vo Vágveci tak tiež v Prievidzi majú ľudoví kandidáti veľmi priaznivé výhľady. V Nitre budú sa dvaja liberáli kosif; asice staroliberál bánfjyhúsár Janič, terajší ablegát a Jozef Emódy, priskočený liberál z bývalej strany Apponyiho. V topolčianskom okrese má staroliberál Sufovský na svojej strane aj jedného kat. farára. Proti nemu vystúpi Lelkes, výslužilý slúžny tiež s liberálnym programom. Tento má na strane svojej ripnanského p. farára a ešte vraj dvoch druhých. Ostatnie duchovenstvo je všetko ľudové a nemálo rozhorčené nad týmito štyrmi vitúzy. My oproti takým liberálnym farárom budeme vždy len to isté opakovať, čo sme už raz spomenuli v novinách našich. My sa odvolávame na ten spoločný pastierský list všetkých uhorských biskupov, ktorý proti civilnému manželstvu napísali, a ktorý každý farár musel z kancla vyhlásiť. Jestli to teda za pravdu máme držať, čo biskupi v tom liste o civilnom manželstve napísali a nám vyhlásil nariadili, vtedy žiaden farár nemôže, nesmie sa postaviť proti tomuto učeniu cirkve na taký spôsob, že ide podporovať liberála, akožto utvoriteľa a udržovateľa toho zkazonosného zákona o tom civilnom manželstve. Jestli ale liberálny farár namyslí sebe, že to učenie biskupov nenie treba za pravdu držať, vtedy nemal proti civilnému manželstvu žiaden pastierský list biskupov vyhlasovať, lebo takto hľa budú ho sami veriaci za komedianta považovať, ktorý v tých najsvätejších otázkach viery ináč učí, a ináč vo verejnosti účinkuje. Takýmto nepochopiteľným počínaním zkazíme si ten dobrý ľud a kto že bude za to zodpovedný?

Zvady liberálov o mandáty.

Vlastne by sme mali písať, že sú to zvady liberálov o tie masné hrnčiská. Človek až teraz vidí zrejme to znamenité vlastenectvo našich pánov veľkomožných. Tuším by si dali všetky zuby vytrhať za ten ablegátsky plat.

Tak v Šiahách mali liberáli 18-ho júna poradu. Sišlo sa ich asi 150, aj dvaja kňazi boli medzi nimi asice: Ján Kudora a Šandor Varjú. (Či ste mali páni so sebou aj ten pastierský list biskupov?). Na porade tejto začali sa vadit medzi sebou o to, že kto má vlastne na úzde držať liberálny tábor? Ponevác sa nevedeli dorozumeť, jeden proti druhému nakokošený rozbehli sa kam ktorý.

Ľudové shromaždenia vo Spiši.

Upozorňujeme milených Bratov našich vo Spiši, že ich očakávajú utešené slávnosti. Budete mať dvoje ľudových shromaždení. Tak teda sa vaše túžby ejhľa splnia, teraz už dokážte svetu, že vy ste, aj chcete zostať na prvom mieste medzi kresfanskými bojovníkmi za vieru Kristovú.

Prečítajte si dobre tu uverejnené pozvania a idť na tie shromaždenia z blizka i z ďaleka každá duša Kristu verná!

Pozvanie.

Na čarokrásnej Maguri rozvíja ľudová strana prápor svoj, i preto vzmuzilí občania ľublovského volebného okresu v **Mafašovciach** dňa 29-ho júna r. 1901 na sviatok sv. Apoštolov Petra a Pavla o 3. hodine po poludní **Ľudové shromaždenie** budú vydržiavať s nasledovným programom:

1. Zahájajúca reč predsedová. Hovorí: Zoltán Zmeškál, veľkostatkár, kraj. vyslanec.
2. O kresfanskom štáte. Reční: Peter Kravec, farár.
3. O ľudovej strane. Reční: Dr. Martin Pirchalla, farár.
4. O položení malo priemysel'nikov a malo hospodárov. Hovorí: Ján Janček, majster stolársky.
5. Záverečná reč predsedy. *Riaditeľstvo.*

Pozvanie.

Na čarokrásnej Maguri rozvíja ľudová strana prápor svoj, i preto vzmuzilí verní ľudáci okresu ľublovského v **Gňazdoch** dňa 30-ho júna r. 1901, v nedeľu, o 3. hodine po poludní **Ľudové shromaždenie** budú vydržiavať s nasledovným programom:

1. Zahájajúca reč predsedová. Hovorí: Zoltán Zmeškál, veľkostatkár, kraj. vyslanec.
2. O kresfanskom duchu zákonodarstva. Reční: Peter Kravec, farár.
3. O hlavných bodoch programu ľudovej strany. Reční: Dr. Martin Pirchalla, farár.
4. O položení malo hospodárov a malo priemysel'nikov. Reční: Ján Zastko, majster mlynársky.
5. Záverečná reč predsedy. *Riaditeľstvo.*

Nuže Bratia naši milí, idťe na tie shromaždenia všetci! chlap do chlapa! Ukážte Farahúnom, že ste verné dietky Kristové!

Černohorky.

Čítali a počuli i verili ste, že na Čiernej Hore ženy žijú ako otrokyne a že všetky ťažké domáce i poľné práce len ony konajú. Aj ja som to čítal a počul, ale som sa nepresvedčil. Pri každej príležitosti pozoroval som, aby som videl, nakoľko je to pravda, i môžem hodnoverne povedať: že Černohorky i v dome i na poli nekonajú žiadne iné práce, len aké aj ich družky na celom svete. Uveríte mi to ľahko, keď samých seba opýtate sa: ktoré sú to práce, čo zaľahly na černo-horské ženské pohlavie? V zemi, kde niet žiadnej industrie, kde niet veľkých rolí a lúk, nemôže byť ani veľkých prác; nikto by sa tak netešil, aby ich bolo, ako Černohorci, avšak niet ich. Taká je ich zem. Tie malé roličky poorú a zasejú za niekoľko dní; v jaseňi za štyri päť dní soberú úrodu, vykopú zemiaky a vložia do podzemnej pivnice (jamy). Pri tej poľnej práci, popri obyčajných domácich, pomáhajú aj ženy; a to je aj v Nemecku a vo Francúzsku. V zime opatrujú statok, chodia na drevo a zohrievajú sa. I porovnajte ženskú čelaď bársktorej europskej dŕžavy, kde staré-mladé v zime i v lete, dňom i nocou pracuje, a predsa žije chudobne.

Černohorci, keď sa naskytne príležitosť, radi si zarobia. Po tisícoch idú na všetky strany hľadať prácu a každý behom roku pošle domov aj do sto toliarov. Na Čiernej Hore niet veľkej dane a ľahšie sa soberie, ako v bársktorej dŕžave. Za časov kňaza Danila nadaril som sa náhodou v senáte, keď sa jeden žaloval, že na jeho suseda vyhodena bola väčšia daň, ako na neho; svoju reč zakončil slovami: «Či som ja horší, aby som menej platil, ako on?»

Cudzinci — ktorí rozniesli po svete, že na Čiernej Hore ženy žijú vo veľkom jarme a že mužskí nič nerobia — cestujúc medzi Kotorom a Cetiním, stretali zástupy žien i dievčat, nesúcich na chrbte kupecký tovar, alebo nošu dreva, zemiaky, suché mäso, ryby na trh; mužskí, ktorých stretli, neniesli ničoho; dľa tohoto mysleli a písali, že mužskí nič nerobia. — Je pravda, že ani jeden Černohorec, ani len desaťročný chlapec,

mimo vojenských vecí, neniesol by ničoho. Nie je zvykom: za opaskom mať zbraň a na chrbte nošu. Keď sú v cudzom svete, konajú každú prácu, z ktorej kynie ošoh.

Ženy na Čiernej Hore naskrze nestoja si tak zle, ako sa rozchýrilo. Mužský je vojakom a hosťom v dome, žena je hospodárkou, preto na ňu padá väčšia starosť a práca. Ony vedia, že dom nespočíva na zemi, ale na žene. Neúmorne vykonávajú všetky práce. Mužovia si ich ctia a vážia; nikto nenariadi ničoho v dome, aby sa o tom so svojou ženou neporadil a nedohodnul. Žena spravuje domáce práce. — Černohorky sú vážne, rozvažité, usilovné, ostré, shovorčivé. Nesmie im nikto riecť pichlavej reči. Skôr Černohorec pomynie mlčaním a strpí nepríjemné slovo ako Černohorka. Ženy, ktoré rodia junákov, nie sú otrokyňami ani doma, ani na ceste, ani pri súde. Ony všade držia sa hrdo a junácky. Na svoje ťažké postavenie nežalujú sa nikdy. Keď ich ktokoľvek poľutuje, smejúc sa odvetia: «A kedy bolo nám lepšie od Kosova?»

Ako Černohorci, tak aj Černohorky milujú svoju zem a jej svobodu. Ony rozprávajú o minulosti srbskej, ako keby každá čítala historiú. S nádejou dúfajú v lepšiu budúcnosť. Táto nádej za štyristo rokov nevyhasla v ich srdciach. Keď sa s nimi shovárata, zdá sa vám, že kosovská bitka bola včera. Ony ctia a milujú národ svoj nad všetky iné národy. Kto je od Boha pozhnaný, ten narodil sa v srbskej národnosti; kto nenie z tej národnosti, to je lanemanská špata. Tak smýšľajú ony. Jedného pekného dňa v jaseňi vyšiel som pešo na prechádzku do blízkej dediny Dobrskog, a sadol som si do chládka vedľa cesty na kameň. Bol som vo švábskom rúchu so slameným klobúkom. S vrchu prišli tri mladé hodné dievčatá: každá niesla košík hrozna a fig. Boly pekne oblečené dľa černo-horského spôsobu. Všetky tri sadly na kameň oproti mne, aby si odpočinuly. Po krátkom mlčaní jedna z nich opýta sa ma: «Si ty lekár?» — «Nie som», odpoviem. — «Bývaš v Cetiní?» — «Áno.» — «A máš ďaku plácu od Čiernej Hory?» pýta sa druhá. — «Nemám žiadnej; cestujem na svoju trovu, som lacmanin.» — «Nie si, ani nedaj Bože, ale si poriadny Srb, ako aj my,» rečie prvá s úsmevom. — «Ja som Francúz, opravdový lacmanin!» zase hovorím ja. «A čo sa špatíš, keď ťa Boh nezošpatil?» zavolá

tretia i prinesie mi dva pekné strapce hrozna. Keď som jej chcel zaplatiť za hrozno, nijako nechcela prijať. «Na trhu — vraví smejúc sa — predávame a cestou darujeme.»

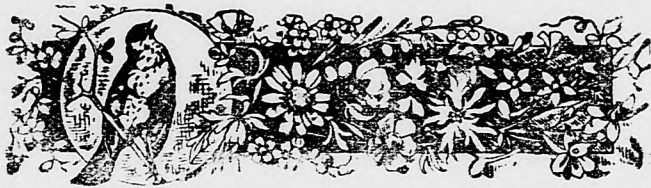
V ďalšom rozhovore iná Černohorka veselo zvolá: «Černohorská chudoba prežila mletačské bohatstvo!»

Na Čiernej Hore nenie nikomu milé, keď sa počne rozhovor o chudobe. «A čo nám chýbuje?» razom odpovie každý. — V jednom takom rozhovore, žartujúc, povie jedna Černohorka: «Čo si máme počať? Ti, čo razia peniaze, robia ich okrúhle a s týchto bréd zase sa skotúlajú na ich roviny.» Na to riekne druhá: «Bohatstvo sa pominie a junáctvo sa spomína.» — Pri istej príležitosti jeden cudzinec riekne v žarte: «Táto zem nemá vody, nemá trávy, nemá dreva; koho, do čerta, bránite?» — «Všetko je pravda — odvetí mu Černohorka — avšak predsa nám je každý tento kameň takým milým, ako keby bol pozlátený.»

Černohorky bez žalosti a bez sĺz veselo vystrájajú svojich domácich na vojnu; avšak keď daktorý z nich zhynie, žialia za ním bez miery. Matka i sestry za celé mesiace, kamkoľvek sa obrátia, nariekajú hlasno. Kto nepozná túto obyčaj, myslí si, že spievajú. Ony v piesňach žialia. Každé ráno, keď idú na nivu, alebo pre vodu, skladajú nové žalostné piesne. — V poslednej vojne z viacej domov zahynulo po dvoch-troch bratoch, alebo blízkych príbuzných. V boji bratia i rodina stoja si obyčajne na blízku, aby si mohli v potrebe pomáhať. — V čas vojny, kamkoľvek sa obrátite, počujete len smutný spev; inej piesne nepočujete. Nenie zvykom ísť cestou a spievať. Ani pastieri nespievajú, ani nemajú hudobných nástrojov. Oni posadia sa na vysokú skalú a mlčia. Pohľad na vysočizné vrchy a hlboké doliny je im dostatočným rozhovorom; oni bavia sa svojimi myšlienkami.

Ženské, ktoré vôbec majú hlas pekný a sú obdarené i darom poesie, žalostia za junákom, trebárs im ani nebol blízkym. — V boji, keď Sulejman paša útočil na Krstac, padol ranený Černohorec. Jeho brat Jovan vzal ho na plecía a vynesúc na bezpečné miesto, složil ho a riekol: «Lež tu, bratku; ostala mi puška, idem pre ňu. Ty vieš, že je Černohorcovi hanba, zachrániť si hlavu a ztraťiť pušku.» — Vrátil sa do prostred

ohňa, našiel i vzal pušku; avšak pri návrate trafilo ho olovo do stehna. Brat mu zomrel ešte cestou a jeho doniesli pod Ostrog, kde aj on o krátky čas vypustil ducha. Nadaril som sa náhodou práve, keď ho spúšťali do hrobu. Vidím tri ženské, vyzerajúce ani strašidlá. Sú to: matka i dve sestry. Vlasý ostrihané až do kože, košele roztrhané a líca úžasne doškriabané. Ony nekukaly ani nespievaly, len podivným hlasom štkaly; ani jedna nevedela ani čo vraví, ani čo robí. Dačo takého videl som prvý i posledný raz, Pohľad na ne ma porazil i rozbolel. Každý myslel, že obyčaj: zošpatiť svoje líca, úplne vymizla. Môž' byť, že za posledných dvadsať rokov je toto jediný prípad. — Avšak že matky a sestry svoje vlasý odstrihnú a na hrob položia, to stáva sa častejšie. Žena za svojim mužom chráni sa žalostenia; nenie obyčajou. *Z knihy «O Černohorcoch.»*

BESEDNICA.

Farahúske rady.

Už sa páni liberáli medzi sebou radili,
Jako by sa na budúcnosť do diety vrazili;
Jako by sa dal vraj ten ľud zase nejak ohlúpif,
Za zranicu, slopanicu jako prasce zakúpif.

Budú sa vraj k voľbám chystať pálenky veľké sudy,
Voličov vraj budú voziť spitých jako obludy,
Za trochu tej čertovice a za trochu gulášu
Dodajú vraj naším ľudom ešte dosti gurážu.

V programme svém budú hlásať víno, pivo, pálené,
Guláš, virštle, staré mäso pečené a varené;
Bo vraj náš ľud na tom svete i tak nič neužije,
Dobrý bude preňho program: že sa najie, napije.

Nie je treba liberálom vieru v Boha spomínať,
Im len treba peniaze mať a tak Boha preklínať;
Len nech ich ľud za zranicu do diety vyvolí,
Potom si už budú robiť, čo im bude po vóli.

Ľudu dobrý chréň sa, bráň sa liberálov tábora,
Ktorí svím voličom lejú pálenku do gágora;
Zastaň že si medzi nami, medzi ľudovou stranou
A nedaj sa viacej mámiť od falošných Satanov!

Praadomil Skalický. (Nech žije! R.)

Politické mienky a náhľady p. Antoša Motovidlayho, pregazdovaného zemana a poznámky sedliaka Zaoska.

— Zaosku! Istenuček celý svet je balamuta! Ja viac už nič nedám na tie konštitucionálne politiky, lebo dnes už každý čert v tej politike fušuje a papre. Včera som sa vybral ku nášemu salónovému krajčírovi opýtať sa, či mi už poflakoval moje sviatočné nohavice. Krajčira som našiel s pánskym hájnikom pri stole s nožnicami v ruke vo veľkej dišpute. Pred sebou mali veľký papier — zaiste z nejakej formy na šaty — na ktorom papieri bolo s klajbasom nakreslené chynské cisárstvo. Krajčír ako diplomat hovorí vo svojom diplomatičnom sebaповedomí:

«Keď by to v mojej moci stálo, ja bych takto podelil celú Chynu medzi potentátov európskych» — a počal z tej svojej mappy po kuse vystrihovať. Pre nás vystrihol tie vidieky, ktoré ležia okolo rieky Yantšekiang, lebo že Nemci nám miesto rieky Odery, ktorá mala svojou vodou krmiť Váh, po ktorom sa majú prechádzať parolode miesto plf, vyčarujú túto rieku chynskú Yantšekiang, z ktorej sa voda má do Váhu prelievať. Lebo vraj naši páni mali mnoho roboty s «Adriou» ktorej tok napravnali k Viedne, nestačili myslieť na Oderu po ktorej sa z Nemecka mala kupecká cesta na Budapešť obrátiť a tak nás Rakúšania predbehli a nemecká kupecká vodná cesta pojde na Viedeň. Pre nás je dosť, keď sme liberálni a keď pomaďarčíme Slovákov s poľskými kazármí.

Na ten diplomatičný krik krajčirov vrazila jeho žena do nútra s ostrými poznámkami a trpkými výčitkami, ba aj s vážnou interpelláciou, že prečo jej zobudili dieťa v kolíske s tým krikom, kde včul pre plač jeho nemôže variť a jestli neprestanú sa o Chyne vyprávať, obleje ich s vodou ako psôv. Na citoch a v diplomatičnom jednaní urazený krajčír ako boxer vrazil žene do päty piglajzové železo pre tú hanbu, čo mu urobila.

Pýtal som sa na moje nohavice, či sú už v robote? Spúrnou odpoveď som dostal, že ešte nie sú celkom hotové. — Videl som, že zodraté pudlo mojich nohavíc je už vystrihnuté, ale nie poplátané. Rozzlobený nad tým hovorím krajčírovi:

«Zaiste ste sa omýlil a miesto z Chyny ste z pudla mojich nohavíc pre volaktorého potentáta vystrihol. Až aj nemecký generál Waldersee v Chyne pre Nemcov tiež vystrihol kus z pudla chynského cisára, zajiste sa mu Nemci za to nepoďakujú, ako sa aj ja Vám nepoďakujem, a to si aj zakazujem, by ste vašu diplomatičnú vedu na pudle mojich nohavíc s nožnicami ukazovali. Hľa, aj toľ na kolenách vidím dve kolečká vystrihnuté na tých nohaviciach, to snáď bude pre Angličanov nachystaná republika Oranž a Transvaal, ktoré si Búri nechcú dať odstrihnúť».

Tieto moje poznámky tak obrazily krajčira diplomatu, že mi nohavice do tvári hodil s týmto diplomatičným «doyen»-om: «Tu máte vaše galoty, ktoré sa nehodia pre žobraka, nie to ešte na sviatočnú parádu. Však máte «sabad-ipar», poflakujte si sám. Nevidali šklbana a ban-

krotirovaného Motovidlayho! Lúbil by ste pána hrať, žrať a piť, liberálčiť a rozkazovať a dlhy neplatíť. Už som vám flakoval salónov kabát na lakloch, keď ste išli na akési shromaždenie pánské, aj vašej žene som kacabajku prevrátil a garniroval a ste ešte nezaplatili. Aj hen mojej svokruše Kopytkovej ste dlžen ešte od hodov za syrové homolky. Hanbite sa! Pri voľbách ste vždy havkáčom, by ste sa mohol nalopať guľášu a naslopať fabričného».

— Verte mi Zaosku, že keď bych nebol zutekal, bol by mi ten krajčír ešte aj viac navyprával. Veď ma išlo od jedu na dve strany roztrhnúť! Keď by to bolo bývalo pred 48. rokom, bol bych tomu krajčírovi na jeho chudý kozláci zadok takých 25 horúcich dal vypáliť, že by bol zem hrýzol. Včul my pregazdovaní zemankovia slúžime len ku posmechu. Žiaden si nás neváži. Čert vie, čo to aké pokolenie rástne; ešte aj taký mizerný remeseľník jednému do válova nakýdá ako ošipanému.

Uram báfam Motovidlay ur! Čo sa nad tým čudujete, že si vás žiaden už neváži? Prepili ste si všetko. Regál vymienený ste prehrali na kartách. Hubu vašu ste dali liberálom na kortesačky do árendy. Sedliakov ste len na derešoch chceli nafaťovať, ste im nadávali. Kňazov ste zneuctovali, tupili a s tým teda aj náboženstvo, a včul chodíte po nich žobrať ako «prešta kvezumus». Remeseľník vás nerád vidí, lebo mu za robotu neplatíte. Ste len na obťažnosť ľuďom a páni tiež nedajú nič už na vás. Tak sa to nad vami vyplnilo: «kto čím zhreší, tým býva aj trestaný». Vy s vašim liberálčením k ničomu nedovediete, najviac ak vás nechajú za korhelicu vrešťať, nadávať ľudovej strane a kňazom a potom môžete zase šimfovať na nevďačných, pri hrncoch sediacích liberálov, ktorí, ako hovoríte, len sami všetko sožerú a na náš rod a zásluhy familiárne nič nedajú.

— Ale istenuček Zaosek ur, pod nemeckým absolutismusom bolo lepšie. Aspoň si človeka vážili, aj tolké sekatury neboly ako včul pod tou slobodou konštitucionálnou, ktorá len na papieri pekne vyziera, ale v živote to zväčša nebýva pravda.

— To máte moj kedves Motovidlay ur celkom pravdu, lebo aj v politike sú takí krajčiri, ktorí — ako aj ten váš salón-krajčír — obstrihujú tú slobodu a práva vaše, keď im nejdeme vôz tísnuť hore ku tým masným hrncom. Ba ešte aj takí političní krajčiri usilovali sa zo sedom sviatosťi dve: prvú a posledniu odstrihnúť, lebo pre krst naháňali katolíckych kňazov a ponevác krst nemohli vystrihnúť ani na cibulnú formu pristrihnúť, nuž mnohým kňazom vačky ponastrihovali, by im z pokuty peniaze z nich povypádaly. Jednému p. farárovi za tri roky vystrihovali vačky za krst, ktorý si rodičia dľa naturálneho práva od neho pre svoje dieťa žiadali. Už len že sme nedostali cibulný krst ako aj cibulný sobáš, ktorý je vystrihnutý zo sviatosťi stavu manželského, dľa módy a fazóna francúzskeho.

Liberálci, keď Košutisti a ľavičari žiadali cibulný sobáš, vždy boli proti tomu, lebo že to krajina teda ľud a občania nežiadajú. Im to vtedy do ich formy nepasovalo. A za jednu noc sa premenily ich myšlienky i chuť

a všetci sa vyslovili, že áno, ľud a celá krajina si to žiada, by bol civilný sobáš (vtedy im to už tak pasovalo), čo ale taká pravda bola, ako je pravda, že kňazi ohlupujú ľud a sú vlastizradcovia. Nuž ale zákon je zákon a poslúchať ho musíš, dokiaľ zákon je, a proti tomu nemáme čo hovoriť, to môžu len ablegáti.

Nuž pane Motovydlay, keď sa vám už taká liberálna konštitúcia nelúbi ja vám poviem moju mienku: Moja konštitúcia by bola táto: roľníckemu ľudu a remeselníckemu na duši a na tele vypomáhať, a osvietení ľud a fúzatyých mudrlantov, slobodomysliacích tlacháčov na dobre úzkej korde a v prísnom cviku na zubadle mierností a ľudskosti pevne držať. *Zaosek*, sedliak od Myjavu.

Večer.

Prv, jako by sme spať išli,
Dieťa mé sa modlime!
Takto praví každý večer,
Matka ku mne láskave.

A obidvá na kolená,
Vrúčne si pokľakneme,
A za všetko Pánu Bohu,
Česť a chválu vzdávame.

Modlíme sa tak za živých,
Jak za mŕtvých priateľov,
By ich Pán Boh ráčil prijať,
Medzi svojich ctiteľov.

A matka mna vždy pochváli,
Keď sy to odbavíme,
Sto rázy ma pobožkáva,
Potom sa spať berieme.

Ale já zaspať nemôžem,
Radšej si ruky složím,
A plačúce za mamičku,
A za vlasť sa pomodlím.

Poslovenčil: *Andrej Ihrénji*, študujúci.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pofahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Kráľova vďaka. Jeho veličenstvo kráľ vo vlastnoručnom liste písanom českému miestodržiteľovi grófovi Karolovi Coudenhove poďakoval sa «za tie srdečné a vrele prejavy prítulnosti a lásky, ktorých sa mu dostalo po celý čas cesty vo vždy vernom kráľovstve českom od oboch národov tejto zeme.» Panovník vo svojom reškripte hovorí, že veľké pokroky vo všetkých oboroch duševného a hospodárskeho života, ktoré na ceste videl, naplnily ho veľkou radosťou a utužujú znova jeho nádej, že milovanému českému kráľovstvu dostane sa čo najskôr aj najistejšej záruky trvalého rozkvetu zeme, vrele želaného národnostného mieru, ktorému je cesta už pripravená úspešným sblížením sa oboch národov na poli hospodárskom.» Kráľ konečne vyzýva vo svojom liste miestodržiteľa, aby list uverejnil jako vďaka a uznanie za to, že sa obyvateľstvo tak vzorne zachovalo počas kráľovho pobytu v Česku.

Pán kráľ pri odchode z Prahy daroval chudobným 10 tisíc korún.

Carica Alexandra porodila dcéru — štvrtú. Prvá, Olga, narodila sa dňa 3. novembra r. 1895. Najmladšia veľkokňažna bude sa volať Anastasia. Následníkom prestolu zostáva teda i na ďalej cárov mladší brat veľkoknieža Michail Alexandrovič.

Dobročinnosť. Z Prahy oznamujú, že mestský hlavný staviteľský radca Hlávka, predseda českej vedeckej akadémie Františka Jozefa, složil dvestotisíc korún na jednu základinu pre konvikt chudobných žiakov študujúcich na českej vysokej škole.

Štrajk v Rešici je ukončený. Na zakročenie ministra obchodu správcovia dielni a baní povolili robotníkom obedňajší polhodinový odpočinok.

Z Námestova nám píšú: O nedlho uprázdnená bude stanica na okresného lekára. Prosíme zo ctených reflektantov katolíkov, by sebe ku obsiahnutiu tejto stanice potrebné pokroky porobili. — Štefan gazda.

(Katolíckych lekárov, pravotárov nemáme žiaľ Bohu. Evanjelici dávajú si synov na štúdiá, katolíci nie. A keď sa aj vyučí katolík za voľačo, nuž ostane pánom veľkomožným, hanbí sa za svoj rod, je tuhý hazafík a povolný otrok židov. Keď nemáme teda spoľahlivých katolíkov, musíme sa tešiť, ak nás poctí poctivý kresťan čo aj Evanjelík. R.)

Drahý generál. Pani Bothova dotvrdzuje, že Boeri boli chytíli s generálom Bullerom aj generála Frencha. Oboch prepustili na svobodu, keď na čestné slovo sľúbili, že nebudú viac proti Boerom bojovať. Buller onedlho vrátil sa do Anglie, French ostal, bojoval ďalej a aj druhý raz padol do rúk Boerov. Postavili ho pred vojenský súd a bol na smrť odsúdený. Generál Botha sdělil to Kitchenerovi a tento začal vyjednávať, aby prepustili Frencha. Dojednali sa tak, že Kitchener pustil na svobodu 1000 Boerov, ktorých držali v Simonstowne zajatých, a French bude poslaný domov do Anglicka.

Posúdený lúpežník. 5. apríla t. r. zavčas rána prišiel do krčmy Žigmunda Blassa vo Városház-uliči 20ročný nádenník Ján Kubík a ešte driemajúceho Blassa

železným kladivom tak doráňal po hlave, že krvou zaliaty ostal ležať, potom vylomiac fijok, kde byly peniaze, sobral asi 80 zlatých a ušiel. Blass za viac týždňov ležal bez povedomia v Rochusovej nemocnici, ale vďaka šťastlivej operácii, úplne zotavil sa z ťažkých rán. Kubika na druhý deň už chytili, a budapeštianský trestný porotný súd večera súdil nad ním. Posúdil Kubika pre lúpež a ťažké telesné urazenie na päť rokov do trestnice. Výrok stal sa ihneď právoplatným.

Exekúcia so strieľaním. «Národním Listom» oznámujú zo Skalíc nasledovnú skoro neuveriteľnú zprávu: Jedného roľníka chceli exekovať pre reštanciu dane; roľník sa exekúciou zprotivil a vyhrážal sa, že každého prebodne železnými vidlami, kto sa dotkne jeho náradia, Exekútor si nevedel s ním nič počať a poslal pre žandára, ale ani to nič neosožilo, tak že konečne päť žandárov prišlo do roľníkovho domu. Keď tento ani teraz nechcel popustiť, strážmajster rozkázal jednomu žandárovi aby strelil. Žandár mu odoprel poslušnosť, na čo strážmajster druhému žandárovi vydal ten istý rozkaz. Tento ho poslúchol a vypálil na roľníka, ktorý nebezpečne ranený klesol. Roľníka odviezli do nemocnice.

Vyšetrovanie proti magistrátu. Z Košíc oznámujú, že proti magistrátu mesta Lubice vo Spiši zavedené je disciplinárne vyšetrovanie, pretože magistrát nevedel složiť účty o chybných 3500 k.

Knihovne pod šírym nebom. Mestské zastupiteľstvo v Brooklynu zaviedlo pozorohodnú novotu. V najnavštevovanejších sadoch mesta, ktoré tvoria teraz účasť New-Yorku, zariadilo knihovne k bezplatnému použitiu pre obecnosť. Ktokoľvek zapíše svoje meno a adresu do vyloženého zoznamu, získa si právo vypožičať si na čas svojho pobytu v sade niektoré zemepisné, prírodopisné lebo iné odborné dielo, alebo bárs aj drahé ilustrované diela. Už minulého roku potkal sa tento chvalitebný podnik so všeobecným súhlasom; minulého roku jedine v Centrálparku požičané bolo nie menej než 36.132 sväzkov a na pobrežiach jazera, ktoré je pýchou brooklynského obyvateľstva, sedali čitatelia v tóni starých líp a javorov. Teraz, keď je zásoba kníh skoro trojnásobne rozmnožená, najde každý priateľ dobrého čítania niečo, čo sa mu hodí. Aj v New-Yorku a vo Filadelfii nasledovali príklad Brooklynu a možno očakávať, že sa táto pekná myšlienka rozšíri po celej Unii.

Pomsta cigánov. Do obce Topoli v Báčke dorazila tlupa kočujúcich cigánov a rozložili svoje šiatre. Vláračky, zlodejstvá a krádeže byly odtedy na dennom poriadku. Konečne obecné predstavenstvo dalo pochytať cigánov a dali im radom ostriať ich čierne kučeravé vlasy. Potom ich pustili. Cigáni z pomsty nasypali do dvoch studní otravy. Na druhý deň umrelo päť ľudí. Vyslali žandárov za cigánmi, dochytili ich a uväznili. Našli u nich rozličné jedy, ešte i strichnin.

Židovskú krajinu, ako známo, chcú obnoviť Sionisti, a síce dľa najnovšieho plánu na účastiny. Ponevác Palestína patrí sultánovi, musia mať jeho privolenie. Tým cieľom bol Teodor Herzl u sultána na výsluchu. Sultán

prijal ho veľmi srdečne, daroval mu i akýsi rád, ale dosiaľ nevyšlo ešte na verejnosť, ako sa o samej veci pokonali. Dúfajme, že sa Herzlovi podarilo prehovoriť sultána a že onedlho postaví sa židovské kráľovstvo účastinárska spoločnosť v Palestíne!

Púť do Levoče aj v tomto milostivom lete zo všetkých vyšnouhorských západných stolíc ku dňu 2-ho júla zariadená bude. Kto teda medzi doma vybavovanými návštevami kostolov chce na levočskej Hore sv. Sviatosti prijať a plnomocných odpustkov účastným sa stať, nech sa na každý pád do 20-ho júna u mňa hlási. Pôjdeme osobným vlakom až do samej Levoče. Tento sa 30-ho júna zo Žiliny okolo 1/25 hod. ráno pohne. Vo sv. Mikuláši všetci vysadneme a pôjdeme do farského kostola, kde po odmodlení Lytánií k najsv. Srdcu Krista Pána bude kázeň a po nej tichá sv. omša. Celá cesta jednou a tú istou na II. lebo III-tú kl. vymenenou karetkou sa tá nazpät prekoná. Ponevác toho roku až do samej Levoče vlakom pôjdeme, cestovná karetká o niekoľko halierov drahšia bude ako predešlé roky. Všetkých kázní spolu aj v L. Sv. Mikuláši vydržovanou bude 11. Skrz mňa vystavené karetky t. j. »soznánie» jednému každému pútnikovi zavčas odošlem, ale keď by aj patriční toto moje soznánie pred púťou nedostali do rúk, to nič nerobí, ho tieto karetky nám len ku zpiatočnej ceste potrebné budú, keď do domu zdarma cestovať budeme. Posvätenie kaplnky nad studnou levočskej Hory sa 1-ho júla pred popoludnim prevedie. Programy v Sv. Mikuláši rozdam. V Habovke, dňa 27-ho mája r. 1901. p. p. Zuberec. *Ján Hattyár*, farár, vodca púte a t. strážnik nazaretského sv. Domu v Lorete.

Presvedčil som sa, že reumatické bolesti a opuchliny v chrbte a na rukách u mojej manželky sa doprosta stratily a kruté bolesti prestaly.

Tento podakujúci prípis upravil pán Jan Hnalik, majster murársky v Suchej na pána Alberta Müllera v Budapešti, V., Jägerská u. 42 vynálezcevi dvojnásobno-elektro-magnetického kríža R. B. N. 86967, čo našim et. čitateľom v známosť uvádzame.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už et. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čím viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čím viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Križáci požiadajú sv. Ladislava za svojho vodcu.

DOPISY.

Retenice, v Čechách.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

V našej obci v Koseckom Rovnám nám vládla na-riadiť novú školu za 6 tisíc zlatých. Fundus sme museli odkúpiť za 250 zlatých. Za vyhotovenie plánu stoličnému inžinierovi 180 zl. Celý náklad novej školy má obnášať 2060 korún, čo je veľmi mnoho na našu chudobnú obec. Ale není pomoci, ani podpory. Jednu podporu síce pán hlavný slúžny illavský ponúka pánu rychtárovi, že aby písal prosbu na liberálneho kandidáta, ktorý má vystúpiť a že aby mu rychtár prisľúbil, že bude naňho hlasovať, že nás ten napomôže na novú školu. Uvidíme, ako náš pán rychtár naloží s našimi hlasmi pri nastávajúciach voľbách, aj si to veru dobre mi občania zapamätáme, bárs aj pri voľbách nebudeme prítomní, ale dozvieme sa. I to cteným čitateľom «Kreštana» dávame na vedomosť, že prečo nebudeme pri ablegátských voľbách. Preto, lebo sme po svete rozídení vyhľadávať živobitie pre seba i pre celú domácnosť.

Košec-Rovňanskí občania.

V malej Azii na Kavkazi, v meste Tiflis.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášeho všeoblúbeného «Kreštana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

Náš milý «Kreštan» už aj za vlnami morskými navštevuje náš slovenský kreštanský národ, má ho teda každý veriaci kreštan v povážnosti i my ho často prezierame, lebo v ňom mnoho poučenia pocítíme. Ba aj sa doznáme, jaké prípady sa stávajú tam vo vlasti našej jako aj v predešlých číslach sme už viackrát čítali o obci Rovnám, že občania sami už neznajú, jako majú omaľovať domovizeň a vlastné miesto rodičov svojich.

Tu v Tiflisi žije jedna kreštanská spoločnosť, ktorá pozostáva zo 40 kreštanských duší. Tejto spoločnosti sdelené bolo, že v obci Rovnám je chrám Pána už dost opustený — není div, lebo má byť prečo!

Keď sa začaly milodary shromažďovať pripojila sa aj naša kreštanská spoločnosť, ktorá tu v cudzozemsku svoj chlieb z rúk práce vyhľadáva a žije u istého, Kristovú vieru milujúceho priateľa Jozefa Bellona, ktorý oslovil svojich ctihodných pracovníkov s tým slovom: Kto miluje chrám Pána, nech predstúpi a dľa možnosti nech obetuje milodar na chrám Pána. — V tejto spoločnosti, ktorí patriaci sú do istej obci, sa nenašiel len jeden — známe jeho meno: Žaboškrek, ktorý dal zúrivými slovami dva

ruble, aj tie po krátkom zmýšľaní hneď aj späť požiadaval. No my už viacej neprijmeme jeho dva ruble, však on má pre ne istú pokladničku tam u Višegranta, kde jeho običajný nedeľnajší chrám jest. Tam on bez prekážky môže Pána nebies obražaf, lebo v našej kreštanskej spoločnosti mu není dovoleno. Je on už známy aj vo viacej krajinách aj zná o ňom každý voľačo hovoriť, ale dobrého zhola nič. Preto nech kdekoľvek je, všade vyslúži diplom, ale diplom neucty.

Tak Otec nebeský mu zajiste taký diplom pripraví pri jeho spravodlivom súde.

Ostatní ale mladí-starí každý z lásky skladali tak, že neveliká spoločnosť za krátku chvíľu složila summu, ktorá učinila 400 korún. Summa bola odoslaná na faru rovňanskej obci.

Teda milí kreštania, milujme nášho Pána, vyznávajme vo spravodlivosti vieru Jeho, potom zaiste môžeme očakávať s radosťou spravodlivý súd Jeho, uslyšíme radosť Jeho slov: Poďte ku mne, ktorí ste mne spravodlivo slúžili, Ja som Pán a dám vám odplatu.

Kreštanská Spoločnosť u

Jozefa Bellona.

Štjavnik, (trenč. stol.).

Pochválen Pán Ježíš Kristus!

Velavážení Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť, ktoré odporúčam tunajším et. p. čitateľom, tak aj dopisovateľovi flekovačovi Jozefovi Heššo na jeho článok, ktorý som čítal v čísle 18-tom «Kreštana».

Dopisovateľ hneď v prvých riadkoch doložil, že nepíše zo svojho presvedčenia, ale na výstrahu našim et. čitateľom. V našej obci je tak málo odberateľov a čitateľov Kreštana, že k ich spočítaniu je skoro dost päť prstov na jednej ruke. Týchto aj osobne poznám a vždy som ich aj za rozvažitých uznával, o ktorých bych si nebol myslel, že sú medzi nimi takí, ktorí podľa jeho vyslovenia naviedli horespomenutého, aby napadnúť tých ľudí, ktorí si za cieľ volili, aby občanom pomôcť a dobre urobiť mohli.

Spomenutý spolok, o ktorom už bol dopis v tomto obľúbenom časopise, sa nám nie len udržia, ale aj so dňa na deň šíri a rozkvíta, na úplnú radosť nie len údov tohoto spolku, ale skoro zúplna všetkých občanov.

Ctení občania! Jako jeden strom, ktorý zdravé a silné korene pustí do zeme so seba, ktoré ľahajú vlahu a posilňujú peň, aby ten mohol širokú korunu ponad zem rozšíriť, a tak donáša ovocie svojmu majiteľovi, tak aj náš potravný spolok len tak sa bude rozširovať a svoj cieľ konať, jestli údovia tohoto spolku dôveru mať budú k tým, na ktorých vedenie spolku zanechali, a o to ich sami žiadali. U nás jako vidíme je to naopak, lebo ktorí spravujú náš spolok, namáhajú sa, a kolkorázy ani svoj milý odpočinok neľutujú, len aby mohli všetko v poriadku udržať, to dostanú za odplatu, že im dôveru nepreukazujú, ba ešte ich aj urážajú. Viete o tom, že keď korene a peň stromu poraníte, podľa toho jaká je rana, ten strom ďalej nerodí, neraste, ba keď pomoc nedostane aj

zahynie. Tak dávajte pozor, aby aj náš spolok na taký poranený strom nevyšiel.

Každý občan a úd spolku vie, že najväčšiu zásluhu pri našom spolku má s niekoľko za spolok zaujatými občanmi, pán organista (prosím za odpustenie, že aj menovite spomenem) Štefan Neuschel, ktorý v každej záležitosti spravodlivo a svedomite sa stará a spravuje všetko, čo len najlepšej môže. A tomuto človekovi, za jeho veľké unovanie a namáhanie, s tým sa chce odplatiť hore spomenutý dopisovateľ na výstrahu svojich spolučitateľov, ktorí sú tiež údovia spolku, že mu to jako p. učiteľovi inkompatibilné zamestnanie a to ešte v časopise vyhodil na oči.

Tak sa mi zdá, že ct. dopisovateľ ani nevie, že také je to inkompatibilné zamestnanie. Ďalej, jak doteraz nevie, nech si zapamätá, že p. učiteľia keď si v škole svoje nariadené povinnosti vyhavia, čo sa v našich školách vskutku stalo, s ostatným časom si oni rozkazujú, a môžu sa zamestnávať čím sa im ľúbi. Ponevác vo svojom dopise nehovoril pravdu, odporúčam mu, aby si vzal príklad od takých ľudí, ktorí keď niečo pilno nevedia, tedy jazyk držia za zubami.

Ďalej spomína, že máme tri školy, kdežto každý občan vie, že len dve máme, asíce jedna je v dedine neďaleko kostola, s dvoma učebnými sieňami a druhá je v horách, kde občani jednu malú chalúpku držia v árende, ktoré stavenie veru nezodpovedá cieľu.

Tú tretiu školu ja nepoznám, tú hádam ct. dopisovateľ vydržiava, a vyučuje v nej, že jako treba v starom zákone sa nachádzajúce články zneuctiť, lebo v svojom dopise doložil, že: «máme tu aj pár trasoritiek a niektorá by sa aj Evu v raji obrátila». V tom páde jak s týmto tunajšie intelligentnejšie panie a slečny chcel obrazit, s tým len svoju surovosť preukázal, a nepomyslel si na to, že sa ten časopis aj menším defom dostane do ruky, to tiež prečítajú a potom si pomyslia: no o Eve a o raji čo som sa v škole o tom pod katekizmusom učil, tu je to na posmech doložené.

Pred zasielaním mojho dopisu som očul, že hore spomenutý dopisovateľ sa vyhovára, že to on nepísal, a že je to len pod jeho menom uverejnené. Jak je to ale pravda, tedy mojich pár skromných riadkov, ku prečítaniu aj tomu odporúčam, kto to písal, s tou poznámkou, že aby druhý raz sa nezakrýval z pavučín zostaveným pláštom, ktorý je takého človeka, o ktorom nedávno bolo rozchýrené, že je chorý na modzgy. *Jeden u.*

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Keď som predošlú sobotu sa pýtal domácich, či ešte neprišiel «Kreštan», dostal som tú odpoveď, že prišiel ešte včera, to jest v piatok.

Vzal som ho do ruky. prezieram jedno za druhým, na raz mi padne dopis z Trnavy do očí.

Jako by ma bol hrom omráčil, keď som na spodku čítal moj podpis.

Valajaký podlý človek na moje meno napísal ten dopis. Čo píše, že je horlivý katolík, ja som taký katolík jako aj druhý, takú chválu bych si ja ani za nič nedal, lebo kto sa sám chváli, toho chvála nestoji nič.

Čo sa týka jubilarnej processie ja som sa nikoho nepýtal ani s nikým nehovoril, či sa to komu ľubi lebo nie, ale som rovno išiel domov, a len doma som sa ponosoval, že sme tam boli všetci Slováci, a bola nemecká kázeň, a tak to voľakto využítkoval k mojemu zahanbeniu. Ja som jeden chudobný remeselník a do žiadnych záležitostí ani cirkevných, ani svetských sa nemiešam, lebo nemám na to práva.

Čo píše o intelligencie, ja jako remeselník od nej závisím a si ju aj ctím, nie že bych ju očerňoval.

Čo píše, že sa voľaktori hanbia za vieru, nech tak ďaleko nesúdi, lebo však človek má slobodnú vôľu, a nikto ho nemôže na zodpovednosť fahať, jedine Pán Boh sám.

Na miesto počúvania že sme mu hrešili? Ja som nikoho neočul ani som jakživ žiadnému kňazovi nehrešil, ale si každého ctím a vážim jako služobníka božieho.

Spomína aj universitných poslucháčov. Ja veru mám inšie starosti, než abych sa s tými zaobieral.

Že sú nám mnohí páni na príčine? — ale nepísal prečo sú nám na príčine. A my aby sme nelenošili? Nuž a teda nech nám náš dopisovateľ dá radu čo máme robiť, keď je taký múdry a budeme ho poslúchať. Toto je moje osvedčenie.

Tak prosím úctive slavnú redakciu, aby to uverejnil ráčila, abych ja moju česť nazpäť dostal.

S hlbokou úctou *Ferenc Štibraný, kováč.*

Poznámka Redakcie. Osvedčujeme, že ten prvší dopis s falošným podpisom mena pána majstra Štibraného je písaný inou rukou ako je dopis tento. Pripomíname Vám pane Štibraný, že vaše poctivé meno zneuctiť musel voľajaký mladší človek — aspoň písmo tak ukazuje. On upotrebil černidlo modré (atrament lilavý). — Z týchto okolností, môžete snád aspoň len hádať, že kto by to bol mohol písať. — My vážne upozorňujeme každého, aby takéto zlé žarty nik neopovážil sa vystrájať, bo mu to môže veľmi zle vypáliť. Za falšovanie mena je trest viacej mesiacov žalára. A na to tiež má súd ľudí, ktorí vedia písmo rozoznať. — Teda pokoj s takými figlami.

Lež preto pane Štibraný nerobte si z toho nič. Bedákať vám vonkoncom nenie treba. Ono vám to na žiaden pád nebude škodíť. Svedomitý, kresťanský smýšľajúci človek si vás len ctíť bude a okolie našej Trnavy bude vás vyhľadávať s prácou, že ani nebudete stačiť. Dopis ten falošný snád nezodpovedá pravde, ale zásada v ňom hlásaná je zdravá a dobrá. To je tak, že nábožný ľud býva krotunký, tichunký, dokiaľ sa netýkajú jeho nábožnosti. Ale kto by chcel nábožné zvyky ľudu urážať, zle pochodí. My neschvaľujeme netrepezlivosť veriacich vo vašom páde, lebo prosbou a vážnym slovom, poradou dá sa docieliť v kresťanskej láske všetko, kdežto nepokojnosťou pokazi sa tiež všetko. Odporúčame však, aby

každý vzal poučenia z príkladov smutných, ktoré tu uvedieme: V chráme treba zachovať tú reč, ktorá je veriacim materinská. Ejhľa: v ruskom Poľsku prekázali Rusi poľské bohoslužby. A ten bojzlivý národ poľský neustúpil — radšej dal sa vraždiť. Tak raz boli ruskí kozáci vyše 200 Poliakov zavraždili v jednom chráme. V nemeckom Poľsku (Poznansku) zakázali Preisi (Prusi) kázne a modlitby poľské. Poliaci začali nohami dupotať v laviciach pod nemeckou káznou, mnohí šli von, a pod sv. omšou ostal chrám celkom prázdny. U nás Nemci (Švábi) kde-tu tiež robili v chráme komedie, keď im chcel p. farár uviesť kážeň maďarskú. Vyviedli kňaza s veľikým krikom von a šli sa potom modliť sami pod kríž na cintoríne. Na Dolniakoch jedna celá obec (Ráci), vyše 1000 duší, prestúpila na vieru pravoslavnú len preto, že im začali uvádzať bohoslužby rečou maďarskou.

Toto sú strašné veci, a nad nimi mal by rozmyšľať každý, aby ani veriaci ani duchovní sa nepomylili.

Cirkev sv. je povinná vynaučovať veriacích svojich v reči tej, jakú patriční veriaci mluvia. V tejto povinnosti nikto ju prekážať nesmie. Veriaci majú zase tiež právo na to, aby sa im kázalo srozumiteľnou rečou. O tom svedčí aj svätý Pavel apoštol, keď hovorí: lež komu-že kázať, keď nieto poslucháčov? O tom svedčí ďalej aj sama cirkev sv. tým, že dá missionárov učiť rečiam tým, ktoré polodiví pohani azijskí a africkí mluvia. Missionár, ktorý je vyslaný do Číny, musí sa naučiť čínsky, ktorý do Afriky ku Zulukafferom, musí sa naučiť reč kafferskú. Naši slovenskí katolíci sú ako katolíci perla uhorských katolíkov. Sú nábožní, svedujú sa, postia sa, stavajú kostoly, obetujú mnoho, dávajú ochotne na sv. omše. To vedia dobre na pr. aj velební pp. kapláni, i preto sa každý radšej fahá na stanice slovenské, bo že tam má viac tých pobočných dôchodkov.

Na vzdor tomu, zdá sa, že predsa slovenským katolíkom nedodáva sa ani toľko vážnosti, ako tým polodivným Zulukafferom. U nás sa o to nikto nestará, aby znali kňazi a učitelia reč ľudu slovenského. Ba aj na to je pád, že na pr. klerikom nedovolí sa po slovenský probovať kázať alebo vôbec sa trochu v reči ľudu vzdelávať. Je toto smutná pravda, snáď mnohým nemilá, že s ňou nemlčime — nuž ale je pravda.

Ponížena prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, poľahke už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

Školu našu chceli soštatniť a nedovolili sme to, bárs sme aj tým činom veľkú farchu na seba si vzali; farchu, ktorú sami by sme ani nesniesli. Avšak dôverujúc v obojivosti katol. spoločenstva, že nás podporovať bude v šľachetnej námahe, odhodlane vzali sme na seba farchu a zodpovednosť!

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Kresfana», že nám budú nápomocní v našom podujatí

a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdĺhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar spovďakou prijmeme a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Szinnye (Sáros vm. pošta loco), dňa 12. júna 1901.

Andrej Starinec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.

Odkazy redakcie.

Janko Šárišan. Ak bude nám možno, vďačne urobíme vám po vôli, lež neveríme to, bo pre redigovanie nemôžeme vystať z Pešte. Donesieme sebou 3—4 sto čísiel «Listov sv. Antona» ku rozdaniu. Čosi sa už len musí za ten biedny ľud robiť.

Andrej Ikrényi, študujúci. Mileradi sme uverejnili hneď vašu prácu. Máme však vedieť, že dnes pohanskotatarský hazafici ešte aj na tú najnevinnejšiu vec vreštia. Jestli čestne smýšľajúci človek kresťanský chcel by potovať toho slovenského sedliaka a mu volajakého duševného pokrmu dopriať: nuž to je už všetko vlastizrada pred nimi. Je to dnes taká hlúpa, nadutá móda, ktorú však o nedlho parom istotne poberie a polobláznivi otroci jej ostanú celému svetu na posmech. Báseň je milá, pekná. Srdečné vďaky za ňu!

Makovský mládenec a drotár. Nemôžeme. Tazko sa to číta.

Vp. R. O. v T. Snáď ste sa dozvedeli aj z ústneho podania našich ľudí o tunajších pomeroch. Riadky vaše nás hlboko zarmútily.

Martin Margetjak. Redaktor nemôže tiež všetko napísať, alebo uverejniť, čo by chcel. A to preto. lebo časopis není redaktorov, tedy do toho písma majú potom aj iní slovo. My zvláste proti duchovným osobám nemôžeme písať ešte ani vtedy, keď by sme mali pravdu. A proti biskupovi to už tým menej môžeme. Ponevác ale váš dopis je ozaj mierny, teda ho uverejníme. Dopis predešlý ešte máme.

Ján Vdovka. Vaše básne si odkladáme. Príjde na ne rad. Teraz dávame miesto novým silám.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckých Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine.

Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge. o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 hal.; 50 výtiskov 18 kor., 100 výt. 35 kor.

Pút' do Lourdes-ov,

s zastavením sa milostných miest: Wilten, Einsiedeln a Paray le Monial.

Odchod: Z Budinpešte, západné nádražie, **15-ho júla** o 9-ej hodine ráno. — Duchovný vodca a správca pútu: velp. Ján *Kraszna*, dekan-farár z Duna-Haraszti.

Ceny pre súčasníkov: **I. trieda 230 zl., II. tr. 175 zl., III. trieda stravovanie za 9 dní: 100 zl., III. trieda len byt: 88 zl.**

Smer cesty: Cez Salzkammergut a Schveiz. — Prihlásiť sa možno len do 5-ho júla. — Preddavok: 30 zlatých.

Každému vďačne pošle podrobný program katolícka

Magyar Utazási Iroda.

Budapesten, IV, Ferencziek-tere 2. sz.

Fabrikant na kosy Jozef Sohr odporúča svoje oznamy ct. obecnstvu do láskavej pozornosti.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8'05—8'25 kor., peštianska 7'87 7'77 kor., z Báčky 7'50 kor., banátská 8'00 korún.

Raž: 7'50—6'90 kor.

Jačmeň: na krm 6'50—7'— korún, do pálenice 6'— — kor., na várku 7'— — kor.

Kukurica: 5'30 — kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	24'60	23'60	22'80	22'40	21'80	21'20
	6	7	7 ¹ / ₂	8		
	19'60	17'80	15'80	10'80		

Otruby. po 100 kil.: drobné 9'20 korún, hrubé 9'20 korún.

Ovos: 5'50 — kor.

Krúpy: 2'40—2'30 kor., všetko po 100 kil.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 8'—8'25 brnavá 7'50 —, pestrá 7'00—7'50, drobná 9'00—9'25, cúdená 10'50 —. *Hrach:* 10'50—12'50, lúpaný 20' —. *Šušovica* horšia 9' —, lepšia 12' —. *Mak:* 27'50 —, všetko po 50 klgr.

Lekvár srbský transito 17'50—50 — po klgr.

Semená: Červená ďatelina nová 50'—66'—. Lucerna 42'—70'—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 54'50 —, Slanina ³/₁₀₀ 45'—⁴/₁₀₀ 45'50 —, udená dobrá slanina 50'— po 50 klgr.

Petrolej trojkrížový 50'75, dvojkřížový 43'— za 50 klgr. netto.

Olej repcovy 80'— — za 100 klgr.

Remeň: podošvy k. 158—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 140—145; telaciny k. 390—420; pitlingy 275; koňaciny vrázkované k. — — — —; tažené k. — — — —

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —, väčšie — — — — metr. cent.

Spiritus odanený raffinovaný 116'50 — —, denaturovaný 37'—37¹/₂.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Nábožný život a smrť jedného slovenského mladika v Amerike. Podáva *Jablonovský*. Vydáva Martin *Kollár*, farár v Nádasí, red. «Katol. Novín». Cena 24 hal. Objednať možno: Red. Katolícké Noviny, Pozsony Nádas. Vrele odporúčame.

O ČernoHORCOCH. Listy z Cetinia roku 1878. od L. P. *Nenadoviča*. Preložil Vlad. *Mičátek*. Cena 2 koruny. 320 strán. Objednať možno: J. *Gašparík*, Turóc Szent Márton. Kniha táto je veľmi zaujímavá a poučná. Sú v nej veľmi pekne obrazy. Zvlášte čítacím spolkom snažne odporúčame.

Zábavivo-mravné čítanie pre katolícky horňo-uhorský ľud slovenský. 2 číslo. **Návod k získaniu jubileumov vch odpustkov** jedentisícdeväťstotého roku. Napísal Juraj *Hahnekamp*. Poslovenčil: Vydavateľ. Sklepná cena 12 halierov. Dostať u redaktora a vydavateľa: Conštant *Kniha* v Nagy-Tapolcsány.

3. číslo. **Najdený dukát alebo Boh odplatí.** Cena 8 halierov. Dostať ako vyšej. Vrele odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Zábavné a poučné knižky č. 3. Skrotenec a iné články, cena 20 hal. Turčianský Sv. Martin. Túto knižku pre jej rozmanitý, veľmi poučlivý obsah veľmi odporúčame. Dostať u knižtlačiarско-účastinársky spolk v Turč. Sv. Martine.

N. V. Gogol' Revizor, komedia v piatich dejstvách. Preložil Fedor Jesenský. Cena 1 kor. Dostať u Fedora Jesenského v Trnave (Nagyszombat) a u slovenských knihkúpcov. Pre ochotníkov našich divadelných hier výborné toto dielo snažne odporúčame.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knihkúpecko-nakladateľský spolk v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparíka v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Veselá knižnica : Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník V.. Százok II. Turčianský Sv. Martin 1900.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. Číslo 6.

O «Museálnej Slovenskej Spoločnosti» treba vedieť, je to spoločnosť vedecká vládou potvrdená ku zachovávaní veškerých starozitností a pamätností slovenských tak na poli umeleťstva a priemyslu jako aj jazykozpytu a vôbec všetkého, čo sa slovensko-národnej vzdelanostnej historie týče. Členom spoločnosti tejto je, kto ročný poplatok 4 koruny riadne platí, za to obdrží «Časopis mus. sl. sp.» (mesačné sošity). Vláda podporuje tento ústav ročnou príspevkou 600 korún, a nedávno schválila obetivavosť slovenského obecnstva. — Ba či sa dožijeme, žeby aj cirkevná vrchnosť svoj cirkevný spolok sv. Vojtecha podporila a schvaľovala, veď tento neni ani v Turč. Sv. Martine?

«Ja som nepoškvrené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvlášť pre ctiteľov lurdského zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostriacký v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvu* v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s pošťou 65 kr.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ľudových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bázik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktičnom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtipu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s pošťou o 10 halierov viac. Objednať možno knižočku i v administrácii «Ľudových Novín».

Svätý Anton Paduanský. Veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval *Anton Klimcsik*, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

«Az erdélyi gazdasági egyetl könyvkiadó vállalata» vydal tlačou knižtlačiarne Franklin-Társulat v Pešťbudíne nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada**. Napísal Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. —

O dojenej krave. Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena 60 hal. — **O oraní a sejbe.** Napísal Arpád Hensch. Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie vrby košíkárskej.** Napísal Franc Marc. Str. 30. Cena 50 hal. — **O dochovávaní teliec.** Rozpráva Gazda Rozumec. Sdeľuje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal. Vrele odporúčame.

PREDAJ.

Jeden dobre dôchodkový farbiarský kšeft z manglov i domom pre nemoc je hneď na predaj; v Bánovcách (Trenčianska stolica) u

Štefana Schmidta.

Slov. roľníkom do pozornosti!

Od 1. júla t. r. vstúpi do života zákon, ktorým sa *zakazuje cestujúcim agentom predávať hospodárske stroje jednotlivým roľníkom.*

Zákon tento zachráni roľníkov pred rozličnými podvodmi, ktorým za dlhé roky nesvedomitými agentmi vystavení boli.

Preto odporúčam pp. roľníkom, aby s cestujúcimi agentmi neuzavierali smluvy, lebo taká smluva nemá platnosti pred vrchnosťou.

Kto potrebuje a chce si objednať dokonale, solidne a trvácne hospodárske stroje, nech sa obráti na podpísaného o cenník hospodárskych strojov. Tento sa mu dopyšle zdarma a franko. Komu by sa však ľúbilo navštíviť moju dielňu osobne a obzreť si potrebné stroje, bude mi vítaný.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse, Trenč. stol.)

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrénu, prostriedok! klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, epilepsii, čaniu uší, migrénu, prostriedok! mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42. Kálmán-u. na rohu.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farby olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

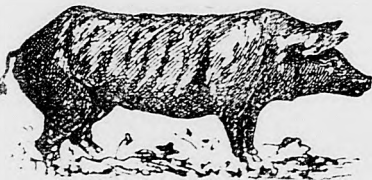
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'áša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utca 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti
dúlu sviň,

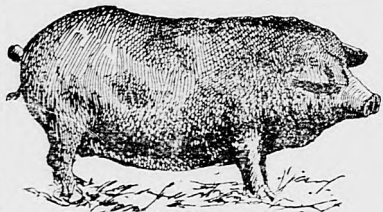
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balika franco posíla

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenty svedčia. Pri riadnom užívaní povýháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. is návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľastí nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinnok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fláše 2 koruny, cena fláše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatým prostriedkom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flášky 2 koruny, flášky na prábu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov boľa, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná boľa, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

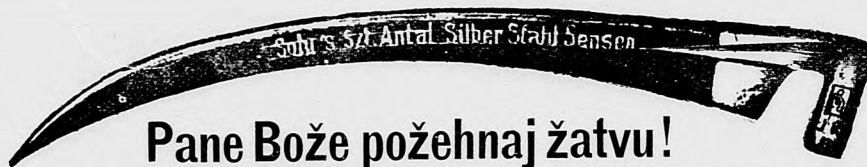
Tieto vypróbované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekáreň, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dáva sa do predaju **bašovský mlyn** novomestskej prepositúry. Kto by sa o ten kup zaujmal nech svoju ofertu spisobne dá na vedomie pánu advokátovi Lajošovi Javorka v Novom Meste nad Váhom (Vágujhely).

Ochranná známka

Pane Bože požehnaj žatvu!

vybavia v ten deň, v ktorý príjdu. Objednávateľa takto ešte aj z najďalších krajov 2—3 dňoch obdržia objednané kosa.

Adresa na objednávky:

SOHR JÓZSEF úrnak, Somogy-Szill.

Ceny „Svato-Antonských“ striebro- a ocelových kôs sú nasledujúce: 60 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. dlhé
90 kr. 95 kr. 1 zl. 1.05 zl. 1.10 zl. 1.15 zl. 1.20 zl. 1.25 zl. 1.30 zl.

Pri objednaní 5 kusov kosová fabrika zabláti poštové trovy; pri objednaní 10 kusov zaplatí nielen poštové trovy, ale aj jednu kosu dá na návdavok. Amergauská oslička je najprimeranejšia ku «Svato-Antonskej» kose, stojí 20 kr. «Diadal» striebro-ocelový prístroj na naklepanie nákova a kladívko za 85 kr. — Obrázkové cenníky zdarma pošlem.

Svedomitá, presná, a rychlá výsluha. — Uplná záruka.

Každy hospodine a matke

možno len blahoželat, ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebuju. =====